

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 72.

FŐLAJSTROMSZÁM
KEZDŐÍRATON:.....

Postán / Gyűjtődobozba / Személyesen / E-mailen / Faxon

Érkezett: 2019 -02- 07

PÉLDÁNY:..........

MELLÉKLET:..........

FŐLAJSTROMSZÁM
UTÓÍRATON:.....

2019 FEBR 07.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: 11/314-0/2019

Érkezett: 2019 FEBR 15.

Példány: 1 Kezelőiroda: [Signature]

Melléklet: 13

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti utca 35-45
Fővárosi Törvényszék útján
1055 Budapest, Markó utca 27.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Magyar Szocialista Párt [redacted] az alapper II. rendű alperes és a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. ([redacted]) az alapper I. rendű alperes a jelen alkotmányjogi panasz eljárásban indítványozók a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőik útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztik elő.

Kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Pfv. VI.21.480/2018/11 számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Tényállás:

A Budapest V. kerület Alkotmány u. 2. szám alatti, 24898 hrsz.-ú, „kivett, galéria” megjelölésű műemlék ingatlan az I. rendű felperes tulajdona, a vagyonkezelői jog jogosultja 5066/7049 hányadra, 5066 m² területre a Néprajzi Múzeum, 1983/7049 hányadra, 1983 m² területre a II. rendű felperes. Az 1983 m² ingatlan részre, a vázrajz szerinti 5144 m² épületrészre az I. rendű alperes javára használat joga van bejegyezve. E jog jogosultja korábban, mint jogelőd a Politikai Intézet, majd a Politikatörténeti Intézet Közhasznú társaság volt.

A Magyar Köztársaság Kormánya a II. rendű alperessel 1989. november 24-én kötött megállapodás 2.b/ pontjában felajánlotta, hogy „a Párttörténeti Intézet levéltára és könyvtára maradjon meg jelenlegi és e célra kialakított épületében és történjék az épületrész kezelői jogáról” írásbeli megállapodás. A Minisztertanács az 1989. december 2-án hozott 3345/1989. számú határozata 2. pontjában egyetértett azzal, hogy az MSZP levéltára és könyvtára változatlanul az eddigi helyiségekben legyen elhelyezve, a kezelői jogot az MSZP-re ruházta.

A II. rendű alperes mint kezelő és a Párttörténeti Intézete mint használó által 1990. május 31-én – az 1989. november 24-i megállapodásra utalással – kötött „Szerződés használati jog alapításáról” 4. pontjában a kezelő az Intézet javára a „kezelt teljes épületrészre használati jogot alapít határozatlan időtartammal a levéltár és könyvtár elhelyezése céljából”, az 5. pontja szerint „a használó jogosult a használat tárgyát határozatlan ideig ingyenesen használni”, e használat jogára a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 165. § (1) és (2) bekezdése irányadó. A 6. pontban a felek e szerződésüket az 1989. évi XXI. törvény (a földről szóló 1989. évi XIX. törvénnyel módosított 1987. évi I. törvény módosításáról) 2. § szerinti használati jog átengedésének tekintették a helyiséggazdálkodásra vonatkozó szabályok keretei között. A használatba átadott épületrész a helyiséggazdálkodásról szóló 19/1984. (IV. 15.) MT rendelet (a továbbiakban: Hr.) 4. § (3) bekezdés c) pont szerint művelődési, oktatási célokat szolgál.

1996. január 29-én az I. rendű felperes képviselőjében a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a II. rendű alperes és a Politikatörténeti Intézete „Közös nyilatkozat”-ban megállapították a következőket: a kezelői jog az MSZMP Központi Bizottságáról jogutódlás jogcímén 1989. október 7-én az MSZP-re

szállt át; az MSZP és a Politikatörténeti Intézet között létrejött szerződésben alapított használati jog 1990. május 31-én keletkezett; 1990. szeptember 18-án a társadalmi szervezetek kezelői jogának megszüntetéséről szóló 1990. LXX. törvény (a továbbiakban: Tász.) alapján az MSZP kezelői joga használati jogra változott, a kezelő a Kincstári Vagyoni Igazgatóság jogelődje, a Pénzügyminisztérium Zárt Állami Vagyont Kezelő és Hasznosító Intézmény lett. A Tász. 4. §-ára figyelemmel ez nem érintette az 1990. május 31-i szerződés hatályát, a Politikatörténeti Intézet használói jogát.

A kezelői jog és a használat joga bejegyzése érdekében a szerződő felek által előterjesztett közös kérelem tárgyában hozott földhivatali határozatokat a Pesti Központi Kerület Bíróság (a továbbiakban: közigazgatási bíróság) az 1996. február 6-án jogerős 2.K.62.055/1995/5. számú ítéletével hatályon kívül helyezte és az ingatlan-nyilvántartási hatóságot a szükséges körben új eljárásra kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint a keresetet csak a II. rendű alperes kezelői jogának bejegyzése tekintetében ítélte alaposnak. A keresetet az I. rendű alperes használati jogának a bejegyzése tekintetében arra hivatkozással utasította el, hogy a használat joga alapítása kapcsán az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésben nem állapodtak meg, a jogot a Hr. alapján hozták létre, amely az ingatlan-nyilvántartásba nem bejegyezhető. A közigazgatási bíróság iránymutatása szerint az új eljárásban a használat joga csak az alperesek bejegyzést megalapozó új megállapodása alapján jegyezhető be.

A közös nyilatkozat aláírói 1996. február 20-án kérelmet terjesztettek elő az 1990. május 31-i szerződésre és a Tász.-ra hivatkozással a jogok ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében. Csatolták az 1996. március 20-án az I. rendű felperes képviselőjében a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a II. rendű alperes és a Politikatörténeti Intézet által aláírt „Megállapodás”-t is. Abban rögzítették előzményként az a.) pontban, hogy a használó a Politikatörténeti Intézet, illetve jogelődje, a Párttörténeti Intézet, a b.) pontban az 1990. május 31-i szerződéssel a Politikatörténeti Intézet javára alapított, a Ptk. 165. § szerinti használati jogát; a c.) pontban a Tász. alapján a II. rendű alperes kezelői jogának a megszüntetését, az ingyenes használati jog biztosítását. Rögzítették, hogy „A megállapodást aláíró feleknek az a szándékuk, hogy a Politikatörténeti Intézet ténylegesen fennálló használati jogát ... rendezzék.” Ennek érdekében az 1.) pontban megállapodtak, hogy a II. rendű alperes a Tász.-ban szabályozott ingyenes használati jogának bejegyzését követően lemond e jogáról és az ez irányú bejegyzés törléséhez hozzájárul. A 2.) pontban a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a II. rendű alperes és a Politikatörténeti Intézet az 1990. március 31-i szerződést érvényes szerződésnek ismerte el. A 3.) pontban a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, mint az ingatlan Tász. szerinti kezelője, hozzájárult az 1990. március 31-i szerződés alapján a Politikatörténeti Intézet javára a Ptk. 165. §-án alapuló használati jogának a bejegyzéséhez.

A Fővárosi Földhivatal – a Fővárosi Kerületek Földhivatala 62.175/3/1996. számú határozatát részben megváltoztató – 30.236/1996. számú határozata alapján történt a II. rendű alperes kezelői jogának a bejegyzése és törlése, a Kincstári Vagyoni Igazgatóság kezelői jogának a bejegyzése; a II. rendű alperes javára a használati jogának bejegyzése és törlése, az 1996. március 20-án kötött szerződés alapján a Politikatörténeti Intézet javára a használati jogának bejegyzése.

A felperesek keresetét:

A Magyar Állam I. rendű felperes és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. II. rendű felperes a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. ( ) I. rendű alperes és a Magyar Szocialista Párt ( ) az alapper II. rendű alperes elleni végleges keresetben kérték az alábbiakat:

A Bíróság állapítsa meg, hogy az 1990. május 31-i a II. rendű alperes és a Párttörténeti Intézet közötti megállapodás, az 1996. január 29-i Kincstári Vagyoni Igazgatóság és az MSZP Politikatörténeti Intézete közös nyilatkozat, valamint az 1996. március 20-i Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a Magyar Szocialista Párt és a Politikatörténeti Intézet közös megállapodása a régi Ptk 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Kérték, hogy keresse meg a bíróság az illetékes földhivatalt az I. rendű alperes javára bejegyzett használati jogának törlése végett. Az I. és II. rendű alpereseket mindezek túrésére is kérték kötelezni. Az előzőekben rögzítettekben túl az I. rendű felperes kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. rendű alperest az általa használt 1983 m² nagyságú ingatlanrész és 5144 m² épületrész harminc napon belüli birtokba adására, ingóságoktól kiürített állapotban. I. és II. rendű felperes a használati jog,

illetőleg a bejegyzés törlését elsődlegesen érvénytelenségre hivatkozással, másodlagosan pedig azért kérte, mert a bejegyzett használati jog megszűnt.

Az elsőfokú Bíróság döntése:

A Fővárosi Törvényszék 29.P.24.146/2017/16 ítélete a felperesek keresetét elutasította.

Indoklása szerint: A bíróság rögzíti, hogy álláspontja szerint egyrészt a társadalmi szervezetek kezelői jogának megszüntetéséről szóló 1990. évi LXX. törvény folytán megszűnt kezelői jog helyett a társadalmi szervezetet megillető ingyenes használati jog jogszabályon alapul. Ezen rendelkezés alapján a megszűnő kezelői jog helyett a társadalmi szervezetet megillető használati jog nem a Ptk. 165. §-a szerinti használati jog, hanem egy sui generis használati jog. Ennek alapján a bíróság osztotta a Legfelsőbb Bíróság KfV.III.27.059/1998/7. számú ítéletében foglaltak, amely arra is rávilágított, hogy a 1990. évi LXX. törvény alapján megszűnt kezelői jogot követően az ingatlanon vagyongazdálkodási jog jogosultjaként bejegyzett a II. r. felperesi jogelőd (Kincstári Vagyonkezelő Szervezet, Kincstári Vagyon Igazgatóság) hozzájárulásához nincs szükség a bejegyzés foganatosításához. A II. r. felperesi jogelőd kezelői jogának, ahogy az 1990. évi LXX. törvény folytán megszűnt kezelői jog helyett a társadalmi szervezetet megillető ingyenes használati jogának a bejegyzésére is a jogosult bejelentése alapján kerülhetett sor, a törvény rendelkezésének végrehajtásaként. Továbbá a bíróság álláspontja szerint az 1990. évi LXX. törvény szerinti használati jog létrejöttéhez nincs szükség ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre sem. (Inyvtv. 6. § (2) bekezdés).

A bíróság a tárgyi ingatlan tulajdoni lapja alapján rögzíti, hogy a kezelőként be volt jegyezve az MSZMP Központi Bizottsága Párttörténeti Intézet a 2950/1981/81.01.23. határozattal a felépítmény egyes konkrétan megjelölt részeire (II. rész 4. sorszám), amelyet 5. és 6. sorszám alatt a 2950/2/1981.II.9. és 2950/5/1981/V.8. számú határozatokkal akként igazítottak ki, hogy kezelő a Néprajzi Múzeum 5066 m² területű földrészletre, és szintén kezelő az MSZMP Központi Bizottsága 1983 m² területű földrészletre. Ez utóbbi földrészletre az MSZP mint jogutód kezelői jogát bevezették a 62175/3/1996/1991.1.14. határozattal és egyben törölték is kezelőváltás miatt: a kezelő a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet lett. Ez utóbbi szerv vonatkozásában pedig névváltozást vezettek át a 62175/5/1996.05.22. határozattal, így a kezelő a perbeli ingatlanrészre a Kincstári Vagyon Igazgatóság lett. A tulajdoni lap III. részéből pedig kitűnik, hogy az MSZP kezelői jogának törlésével egyidejűleg ugyanazon, 62175/3/1996/1991.1.14. számú határozattal megtörtént javára a használati jogának bejegyzése. Az is egyértelműen látható - összhangban a földhivatali határozatok tényállásbeli tartalmával és rendelkező részével -, hogy a Politikátörténeti Intézet használati jogának a bejegyzésére irányuló kérelmet elutasították (III/6. sorszám). Ezt követően a II. rendű alperes használati jogát a 62175/5/1996/V.22. határozattal törölték, amellyel egyben 8. sorszám alatt a Politikátörténeti Intézet használati jogát bejegyezték, 1991. január 14-ei ranghelyen.

A felek között nem volt vitatott, hogy a perbeli ingatlan kezelőjeként 1999. június 14-éig az ingatlan nyilvántartásban az MSZMP Központi Bizottsága volt feltüntetve, erre tekintettel a bíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy a fentiekre tekintettel a II. r. alperes kezelői joga ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül, mint jogutódot megillette-e, megszerezte-e. A bíróság osztotta az I. r. alperes érvelését, amely alapján a földről szóló 1987. évi I. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 12. § (3) bekezdése alapján a II. r. alperes kezelői jogának megszerzéséhez az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésre nem volt szükség, mivel a tulajdonosi irányítást gyakorló szerv határozatán vagy hatósági határozaton alapult. Az I. r. alperes helyesen hivatkozott a szerződés kötéskor hatályos a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 40. § (2) bekezdésben foglaltakra is felhívva a Minisztertanács 1133/1989. (X.29.) számú és a 3345/1989. számú határozatait, amely alapján megállapítható, hogy a II. r. alperes kezelői jogának nyilvántartásba történő bejegyzésére a Ftv. 12. § (2) bekezdésében megjelölt kivételszabály alapján nem volt szükség.

A bíróság tehát megállapította, hogy az II. r. alperes, az MSZMP KB tárgyi ingatlan vonatkozásában bejegyzett kezelői jog jogosultjának jogutódja. Az 1990. május 31. napján kelt szerződés megkötésekor rendelkezett kezelői joggal.

A bíróság nem osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy a megállapodás az 1990. évi LXX. törvény 3. §-ában ütközik. Az I. r. alperesi és a II. r. alperes között a szerződés az 1990. évi LXX. törvény 1990. szeptember 18-ai hatályba lépését megelőzően jött létre. Ennek alapján nem ütközhetett a szerződés létrejöttékor még nem hatályos jogszabályi rendelkezésbe. A bíróság megjegyzi, hogy a II. r. alperes kezelői joga az 1990. évi LXX. törvény alapján - az I. r. alperessel kötött szerződéstől függetlenül - megszűnt és a II. r. alperes ingyenes használati jog illette meg. Az 1990. évi LXX. törvény 3. §-a valóban úgy rendelkezik, hogy e törvényben biztosított használati jog alapján az ingatlan használata másnak nem engedhető át, azonban az 1990. évi LXX. törvény 4. §-a rögzíti, hogy a kezelői jog megszűnése nem érinti harmadik személynek a törvény hatálybalépésekor az 1. §-ban meghatározott ingatlanra fennálló jogait. Erre tekintettel, amennyiben az I. r. és a II. r. alperes közötti szerződés érvényes, úgy az I. r. alperes 1990. évi LXX. törvény hatályba lépését megelőzően fennálló jogait nem érinti. Ennek alapján megállapítható, hogy a II. r. alperes a 1990. évi LXX. törvény hatályba lépését megelőzően rendelkezett a használati jog alapításáról, ezért arra e törvény 4. §-ában foglaltak irányadóak, így az alperesek között létrejött szerződés nem ütközik az 1990. évi LXX. törvény 3. §-ába.

A bíróság rámutat arra, hogy a fentiek alapján a II. r. alperes rendelkezett 1990. szeptember 18. napjáig kezelői joggal (utána használati joggal), amely létrejött annak ellenére, hogy az csak később került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre. A helyiséggazdálkodásról szóló 19/1984. (IV. 15.) MT rendelet „A használati jog megszerzése” cím alatt a 4. § (1) bekezdésében valóban azt rögzíti, hogy a helyiség használati joga - a (2)-(4) bekezdésben, továbbá a 24. §-ban említett esetek kivételével -csak az elhelyező hatóság jogerős kiutaló, illetőleg - határozatlan időre szóló használatra átengedést, ideiglenes jellegű bérbe- (albérletbe) adást vagy cserét tartalmazó megállapodás esetén -engedélyező határozata alapján és az annak megfelelő tartalommal szerezhető meg. A hivatkozott jogszabályhely tehát lehetővé teszi használati jog alapítását - főszabály szerint - az elhelyező hatóság engedélye alapján. Az MT rendelet azonban tartalmaz kivétel szabályokat, amely alapján nincs szükség az elhelyező hatóság engedélyére. Engedély hiányában akkor van erre lehetőség, amennyiben az MT rendelet 4. § (2)-(4) bekezdésében foglalt eset fennáll. A szerződő felek a szerződésben maguk is hivatkoztak a helyiséggazdálkodásról szóló 19/1984. (IV. 15.) MT rendelet 4. § (3) bekezdés c) pontjára, amely alapján nem szükséges az elhelyező hatóság engedélye a művelődési, oktatási intézményben levő helyiségnek művelődési és oktatási célú hasznosításához. A bíróság álláspontja szerint a szerződés megkötésekor hatályos jogszabályi rendelkezések alapján elhelyező hatóság engedélye nélkül lehetőség volt az I. r. alperes részére a használati jog átengedésére, alapítására, tekintettel arra, hogy az MT rendelet 4. § (3) bekezdés c) pontjában megjelölt feltételek fennálltak. Ennek ellenkezőjét a felperesek nem bizonyították, azt lényegében nem vitatták.

Tehát egyrészt a támadott szerződés nem ütközik az 1990. évi LXX. törvény 3. §-ába, mivel az 1990. évi LXX. törvény 4. §-a alapján az alperesek között - a jogszabály hatályba lépését megelőzően - létrejött szerződés alapján az I. r. alperes fennálló jogait az 1990. évi LXX. törvény nem érinti. Másrészt a helyiséggazdálkodásról szóló 19/1984. (IV. 15.) MT rendelet lehetővé tette a használati jog átengedését, ezért nem foghatott helyt a felperesek azon álláspontja, amely szerint az alperesek között létrejött használati jog alapításához szükséges engedély hiányában az jogszabálysértő.

A bíróság továbbá megállapította, hogy II. rendű alperes ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati joggal rendelkezett, de még azt megelőzően, kezelői jogának fennállása idején használati jogot biztosított szerződés útján I. rendű alperesnek. II. rendű alperes kezelői joga törvényi használati joggá alakult, és egyben fennmaradt I. rendű alperes szerződéses használati joga. A bíróság álláspontja szerint tehát I. rendű alperes jogszerzését megelőzte II. rendű alperes jogszerzése, melyet felperesek érvénytelennek tartanak. Az Inyvtv. 6. § (2) bekezdése valóban úgy rendelkezik, hogy a bejegyzés hozza létre az átruházáson alapuló tulajdonjogot, továbbá a szerződésen alapuló kezelői jogot, földhasználati jogot, haszonélvezeti jogot, használati jogát, telki szolgalmi jogot és a jelzálogjogot. A bíróság azonban utal a korábban kifejtett álláspontjára, amely szerint a II. r. alperes kezelői joga, illetve ezt követően megillető használati joga nem megállapodáson alapult, hanem jogszabályon, illetve ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosultjának jogutódként illette meg. Erre tekintettel a II. r.

alperes joga ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is létrejött. A II. r. alperes az I. r. alperessel kötött szerződés alapján - a fentiek alapján - jogszabályszerűen alapíthatott a használat jogát az I. r. alperes javára. Az I. r. alperes javára létesített használat joga azonban már megállapodáson alapult, ezért a használati jog létrejöttéhez szükséges volt annak ingatlan-nyilvántartási bejegyzése.

A II. r. alperes kezelői jogának, valamint a II. r. alperes és a I. r. alperes használat jogának bejegyzése iránt 1990. október 16. napján terjesztettek elő kérelmet az ingatlanügyi hatóságnál. A kérelmet a földhivatal első fokon a 45.061/1992. számú határozatával elutasított, amely határozatot a másodfokon eljáró Fővárosi Földhivatal 30.099/1992. számú határozatával helyben hagyott. Az elutasító határozat bírósági felülvizsgálata során a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.K.62.055/1995/5. sorszámú ítéletével a másodfokú földhivatali határozatot - az elsőfokú határozatra kiterjedően - hatályon kívül helyezte és a földhivatalt új eljárásra kötelezte, egyebek mellett megállapítva azt, hogy az 1990. május 31-én kelt szerződésben nem állapodtak meg a felek a használati jogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzésében, továbbá a megállapodás idején a II. r. alperes kezelői joga nem volt bejegyezve.

A bíróság álláspontja szerint az, hogy az ingatlan-nyilvántartásban nem került bejegyzésre az I. r. alperes használati joga az 1990. május 31. napján kelt megállapodás alapján, önmagában nem érinti az adott megállapodás érvényességét. A szerződés attól lehet érvényes, hogy az abban megállapított használat joga nem jegyezhető be az ingatlan-nyilvántartásba. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés elmaradásának a következménye az, hogy az Inytr. 6. § (2) bekezdése alapján a használat joga az I. r. alperes esetén nem jött létre. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés pótlásával lényegében a használati jog létrejön.

Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.K.62.055/1995/5. sorszámú ítélete alapján elrendelt új közigazgatási eljárásban az alperesek csatolták az I. r. alperesi jogelőd, a II. r. alperes és a II. r. felperes között 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozatot” és az 1996. március 20-án kelt megállapodást. A Fővárosi Kerületek Földhivatal 62.175/1996. számú határozatával bejegyezte a II. r. alperes kezelői jogát a tárgyi ingatlanra, majd törölte azt. Továbbá rendelkezett a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet javára a tárgyi ingatlan vonatkozásában a kezelői jog bejegyzése iránt, azzal, hogy a perbeli ingatlanra a II. r. alperes használati jogát is bejegyezte. A Fővárosi Kerületek Földhivatal 62.175/1996. számú határozatát a Fővárosi Földhivatal megváltoztatta, és - egyebek mellett - elrendelte a perbeli ingatlanra a II. r. alperes javára bejegyzett használati jog törlését és a Politikatörténeti Intézet javára használat jogának bejegyzését, egyidejűleg a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet megjelölést, Kincstári Vagyon Igazgatóságra igazította ki.

Ennek alapján az I. r. alperes javára a használat jogát az 1996. március 20-án kelt megállapodás alapján bejegyzésre alkalmasnak találta. Erre tekintettel az I. r. alperes használat joga bejegyzéssel létrejött.

Ezt követően kellett a bíróságnak vizsgálnia a felperesek azon kereseti kérelmét és annak indokait, amely szerint az I. r. alperes javára bejegyzett használat jogának azért is indokolt törlése, mivel az az I. r. alperes, a II. r. alperes és a II. r. felperes között 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozat” és az 1996. március 20-án kelt megállapodás érvénytelen. A felperesek egyrészt arra hivatkoztak, hogy az 1990. május 31. napján kelt „Használati megállapodás” érvénytelensége okán a Kincstári Vagyon Igazgatóság nem hagyhatta volna jóvá érvényesen (és nem is keletkeztethetett volna jogokat ezekből) az I-II r. alperesek megállapodását (és érvényesen nem járulhatott volna hozzá az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez), mivel az 1990. évi LXX. törvény ekkor is hatályos rendelkezései alapján törvényi felhatalmazás hiányában az ingatlan kezelői joga a II. r. felperesi jogelőd KVI-t illette meg, míg az I-II r. alpereseknek az ingatlanrészre vonatkozóan semmilyen érvényes joga nem volt.

A bíróság azonban a fentiek alapján rámutatott arra, hogy az 1990. május 31. napján kelt szerződés érvényesen létre jött, pusztán az nem volt alkalmas arra, hogy az szerződésen alapuló használat jogát az I. r. alperes javára az ingatlanügyi hatóság bejegyezze. A bíróság állást foglal a II. r. alperest megillető, kezelői jog/használati jog kapcsán is, amely alapján egyértelműen megállapítható, hogy a II. r. alperest megillette a kezelői, majd az 1990. évi LXX. törvény hatályba lépését követően a használati jog. A felperesek ezen érvelése így nem foghatott helyt.

A támadott 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozattal” és az 1996. március 20-án kelt megállapodással a felek szándéka egyértelmű volt, azaz, hogy az 1990. május 31. napján kelt szerződés ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre vonatkozó rendelkezés hiányát pótolják. Az 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozatot” és az 1996. március 20-án kelt megállapodás, már a bíróság által -

2.K.62.055/1995/5. sorszámú ítélettel - felülvizsgált földhivatali eljárás ismeretében kötötték meg. A II. r. felperesi jogelőd szerződésbe történő bevonására éppen azért volt szükség, mivel a kezelői joga már bejegyzésre került az ingatlan-nyilvántartásba.

A bíróság megjegyzi, hogy - egyebek mellett - az I. r. alperes használati jogát bejegyző Fővárosi Földhivatal 30.236/1996. számú határozata lényegében az I. r. és a II. r. alperes által 1990. október 16. napján indított eljárást zárta le érdemben, azzal, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokat a kérelmezők kiegészítették az 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozattal” és az 1996. március 20-án kelt megállapodással. A bejegyzés alapjául szolgáló iratok csatolására éppen a bejegyzés érdekében került sor. Annak nem volt döntő jelentősége a bíróság álláspontja szerint, hogy az ingatlanügyi hatóság a bejegyzés pontosan milyen indokkal rendelte el. A bíróságot a Pp. 4. § (1) bekezdése alapján egyébként sem köti más hatóság határozata, különösen nem annak indokolása.

A bíróság nem osztotta a felperesek azon álláspontját sem, amely szerint az állami tulajdonú ingatlan használatba adására vonatkozó nyilatkozat megtételére az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: Áht.) előírt versenyeztetési eljárás mellőzésével, ingyenesen került sor, így a Ptk. 174. §-a a Ptk. 114.§ (1) bekezdése és az Áht. 108. § (1) bekezdése alapján érvénytelen. A felperesek kifejtették, hogy az Áht. 109/H. § (1) és (2) bekezdése alapján a II. r. felperes jogelőd nem kezdeményezte a szerződéskötést, továbbá az illetékes miniszter ahhoz nem járt hozzá.

A bíróság először is utal arra, hogy a II. r. felperesi jogelőd valóban nem kezdeményezte az ingatlan megterhelését, ezért nem is volt szükség az Áht. 109/H. § alapján a miniszter engedélyre sem. Másrészt a fentiekben kifejtettek, továbbá a földhivatali eljárás alapján, továbbá az 1990. évi LXX. törvény erejénél fogva az II. r. alperes kezelői joga/használati joga már terhelte az ingatlant, valamint a Minisztertanácsi határozat alapján az I. r. felperes használta az ingatlant. Erre tekintettel nem került sor a hasznosítást átengedésére, vagy az ingatlan további megterhelésére. Ennek okán nem is volt szükséges a felperesek által hivatkozott eljárás lefolytatására és engedély megadására.

A bíróság harmadlagosan utal arra, hogy amennyiben még is szükség lett volna versenyeztetési eljárás lefolytatására és a miniszter engedélyére, úgy Ptk. 4. § (4) bekezdése második fordulója alapján arra a I. r. felperes nevében eljáró II. r. felperesi jogelőd, saját felróható magatartására előnyök szerzése végett egyébként sem hivatkozhatna. Figyelemmel arra, hogy a felperesek maguk sem úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért a másik fél felróható magatartására hivatkozhatnak.

A felperesek - a fentiekben túlmenően - nem jelöltek meg olyan továbbá jogszabályhelyet, amelynek a megsértése miatt az 1990. május 31. napján kelt „Használati megállapodás”, 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozat” és az 1996. március 20-án kelt megállapodás érvénytelen lenne.

A bíróság megállapította, hogy a támadott szerződések, nyilatkozatok érvényesek, ezért a felperesek Inytrv. 30. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított törlési keresetét elutasította.

Felperesek az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben az alábbiakat adták elő:

Mindenekelőtt azt emelték ki, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az 1990. évi LXX. törvényt. A törvény 2. §-ához fűzött indokolás szerint a használati jogosultság tartalmát a Ptk. 165. §-a, illetve 157-164. §-ai határozzák meg. Hangsúlyozták, hogy az MSZMP Központi Bizottsága nem minősül társadalmi szervezetnek, mert nem felelt meg az akkor hatályos 1989. évi II. törvény 2. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Az MSZMP Központi Bizottságának kezelői joga 1990. szeptember 18-án - a törvény hatályba lépésével - megszűnt. Ha a II. rendű alperes az MSZMP Központi Bizottságának a jogutódja lenne, legfeljebb ingyenes használati jogot szerezhetett volna ezen időponttól kezdődően. Ezt a használati jogot azonban a törvény 3. §-a alapján nem engedhette át. Mindezek mellett az MSZMP Központi Bizottságának nem jogutódja a II. rendű alperes. Az, hogy a II. rendű alperes kongresszusa a jogutódlást kinyilatkoztatta, csak politikai értelemben vett jogutódlás. Ez azonban jogi értelemben nem értékelhető jogutódlásként. A kezelői joggal kapcsolatosan kiemelte, hogy az 1987. évi I. törvény 13. § (2) bekezdése alapján a használati jogot az MSZP Politikatörténeti Intézete részére nem lehetett átruházni és nem lehetett az ingatlant sem megterhelni. Mindezek mellett az előbb hivatkozott törvény 12. § (3) bekezdéséből az következik, hogy a kezelői jog megszerzésének a feltétele volt az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, ami a II. rendű alperes esetében nem vitathatóan egyáltalán nem történt meg. Ebből pedig az következik, hogy a II. rendű alperesnek nem volt sem kezelői, sem használati joga. Előadták a felperesek,

hogy az elhelyező hatóság alapíthatott volna ilyen jogot, amire nem került sor és épp így elmaradt a II. rendű alperes által állított jogosultság ingatlan-nyilvántartási bejegyzése is. Kiemelték fellebbezésükben, hogy az 1990. évi LXXIII. törvény csupán általánosságban véve rögzít jogutódlást, ez tehát a perbeli ingatlan vonatkozásában nem igazolja a II. rendű alperes jogutódlását. Mindezek mellett ez a törvény 1990. szeptember 18-án lépett hatályba és ezt megelőzően 1990. május 31-én került sor az alperesek között a támadott szerződés megkötésére. Miután az alperes által felhívott jogutódlásra vonatkozó törvény hatálybalépését megelőzően jött létre a szerződés, így nyilvánvaló, hogy a szerződéskötés időpontjában a II. rendű alperes jogutódlása nem volt megállapítható. Az esetben, hogyha az I. rendű alperes javára alapíthatott is használati jogot a II. rendű alperes, az nem lehetett más, mint a Ptk. 165. §-a szerinti használati joga, nem pedig az elsőfokú bíróság által rögzített sui generis használati jog. Tévesnek tartották az elsőfokú bíróság álláspontját az I. rendű alperes jogutódlását illetően is. Kiemelték, hogy az MSZP Párttörténeti Intézete, Politikátörténeti Intézet és a Politikátörténeti Intézet Kht., valamint az I. rendű alperes nem egy és ugyanazon személy. A jogutódlás ugyanis jogkérdés, tehát közömbös, hogy a felek a jogutódlással kapcsolatosan milyen álláspontot foglalnak el. A perbeli esetben az I. rendű alperest illetően új jogi személyek egymás utáni átalakulásából lehet eljutni az I. rendű alperesig, de semmiképpen sem jogutódok zárt láncolatáról van szó. Mindezek mellett a cégkivonat is új cég létrejöttét dokumentálja, ahogy az átalakulás folytán egyébként is általános jogutódlás következik be, nem egyszerű névváltozásról van szó. Ebből a szempontból közömbös, hogy az egyes ingatlan-nyilvántartási iratok ezt miként definiálják. Mindebből viszont az következik, hogy az I. rendű alperest nem illetheti meg a használati joga, mivel a jogelőd átalakulással történő megszűnésével a használati joga megszűnt a Ptk. 165. § (2) és 157. § (4) bekezdése alapján. Arra is hivatkoztak fellebbezésükben, hogy a PJD 2016. 11. számú határozatban akként foglalt állást a bíróság, hogy miután a használatra a hasznélvezet szabályait kell alkalmazni, a használati joga a jogi személy jogutóddal történő megszűnésekor nem folytatható. Utalt a Kúria a Ptk. 5:154. § (1) bekezdésére is. Az I. rendű alperes használati joga nyilvánvalóan nem a törvény 2. §-án alapul, hanem a Ptk. 165. §-án. Tekintettel arra, hogy anyagi jogi értelemben átalakulás történt és nem névváltozás, ezért a használati joga a szervezet megszűnésével megszűnt. Mindezek mellett kiemelték azt is, hogy az Inyvtv. 6. § (2) bekezdése szerint a használati jogát az ingatlan-nyilvántartásnak konstitutív jelleggel kellett tartalmaznia, ilyen bejegyzésre azonban nem vitatottan nem került sor. Továbbra is fenntartották az Áht. 109/H. § (1) és (2) bekezdésének a rendelkezésére történő hivatkozásukat, ugyanis a KVI nem kezdeményezte a szerződéskötést és az illetékes miniszter ahhoz nem járult hozzá. Elmaradt a versenyeztetési eljárás és ingyenesen került sor a használatba adásra, így pedig a támadott szerződés a Ptk. 174. §-át, 114. § (1) bekezdését és az Áht. 108. § (1) bekezdését sérti, ezért az 1990. május 31-ei szerződés ez okból is érvénytelen.

Hangsúlyozták, hogy a törvény hatálybalépése előtt alapított használati joga csak a Ptk. 165. §-a szerinti használati joga lehetett, ennek az ingatlan-nyilvántartási bejegyzése pedig elmaradt, így ez a jog ez okból sem illetheti meg az I. rendű alperest. Állították, téves az elsőfokú bíróság azzal kapcsolatos jogi álláspontja is, hogy az I. rendű alperest érintő névváltozás miatt a felpereseknek korábban kellett volna az ingatlan-nyilvántartási eljárásban jogorvoslattal élni. A felperesek ezzel szemben bármikor hivatkozhatnak arra, hogy az I. rendű alperest nem illette meg a használati joga az átalakulásra tekintettel. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nem érinti az anyagi jogi jogviszony jellegét. Téves az elsőfokú bíróság álláspontja abban is, hogy a földhivatali nyilvántartásból indult ki és nem a bejegyzés alapjául szolgáló anyagi jogi rendelkezésekből. Attól, hogy az ingatlan-nyilvántartásban névváltozást rögzítettek, a jogutódlás jogi ténye nem változik. Anyagi jogi értelemben tehát átalakulás történt és nem névváltozás, ezt nem az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés határozza meg. Az átalakulás pedig megszüntette a használati jogot.

A felperesek a Pf. 6. sorszám alatti beadványukban kiemelték, hogy az 1990. évi LXX. törvényben szabályozott használati jog tartalmát a törvény 2. §-ához fűzött indokolás szerint a Ptk. 165. §-a, illetve 157-164. §-ai határozzák meg.

Utaltak arra is, hogy az 1989. évi II. törvény 2. § (1) bekezdése alapján az MSZMP Központi Bizottság nem minősül társadalmi szervezetnek. Az MSZMP 1989. október 7-ei kongresszusán új párt létrehozásáról döntöttek. Ez az új párt a II. rendű alperes, azaz a Magyar Szocialista Párt. Ebből is arra a következtetésre lehet jutni, hogy a II. rendű alperes nem jogutódja sem az MSZMP-nek, sem pedig az MSZMP Központi Bizottságának. Az 1990. évi LXXIII. törvény 1. §-a nem rögzít sem speciális, sem általános jogutódlást. Az a tény, hogy a II. rendű alperes kongresszusa a jogutódlást politikai értelemben kinyilatkoztatta, nem teremt alapot a jogutódlás jogi értelemben vett megállapítására. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a

tényt sem, hogy a II. rendű alperes esetében a kezelői jog megszerzésének ingatlan-nyilvántartási bejegyzése nem történt meg. Nem rendelkezett a II. rendű alperes használati joggal sem. Másrészt az elhelyező hatóság ilyen jogot nem alapított, ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre sem került sor a II. rendű alperes javára és az átengedéshez szükséges engedély sem került soha kiadásra. Az 1990. évi LXXIII. törvény csupán általánosságban véve rögzít jogutódlást. Ez a törvény kizárólag a rendszerváltás előtti vagyonszámlatásról rendelkezik, ezért a törvény alapján nem állapítható meg a II. rendű alperes által állított jogutódlás. Mindezek mellett 1990. május 31-én került sor a felperesi álláspont szerint semmis szerződés megkötésére, amely megelőzte az 1990. évi LXXIII. törvény hatályba lépését. Ezen oknál fogva sem állapítható meg a törvény alapján a perbeli ingatlannal kapcsolatosan a II. rendű alperes jogutódlása. Vitatták a felperesek az elsőfokú bíróságnak a sui generis használati joggal kapcsolatos álláspontját is. A fellebbezés-kiegészítésben írt érvelés szerint téves az az elsőfokú ítéleti következtetést is, hogy az alperesek egymáshoz való viszonyából kell következtetni arra, hogy az MSZP Párttörténeti Intézete, a Politikátörténeti Intézet, a Politikátörténeti Intézet Kht., valamint az I. rendű alperes egy és ugyanaz a személy lenne. A perbeli esetben ugyanis az I. rendű alperest illetően új jogi személyek egymás utáni alakulásából és átalakulásából jutunk el az I. rendű alperesig, de semmiképpen sem jogutódok zárt láncolatáról van szó. A rendelkezésre álló cégkivonat is új cég létrejöttét dokumentálja, ahogy az átalakulás folytán is általános jogutódlás következik be, nem egy egyszerű névváltozásról van szó. A jogelőd átalakulással történő megszűnésével a jogelődöt esetlegesen megillető használati joga mindenképpen megszűnt a Ptk. 165. § (2) bekezdése és 157. § (4) bekezdése alapján. Ezt támasztja alá a PJD2016. 11. szám alatt közzétett eseti döntés is. Kiemelték azt is, hogy a társadalmi szervezetek számára használati jogot biztosító törvény hatálybalépése előtt alapított használati joga kizárólag a Ptk. 165. §-án alapulhatott. A fellebbezési tárgyaláson a felperesek fellebbezésük további jogi indokaként utaltak a 2016. évi és CXXX. törvény preambuluma és a tisztességes eljárás kritériumára. Kifogásolták, hogy a korábbi és hatályon kívül helyezett ítéletet hozó elsőfokú bírő, valamint a jelen eljárásban támadott ítéletet hozó bírő testvérek. Hivatkoztak a közjogi alaptörvénybeli fogalmára és kiemelték az Alaptörvény 7. módosítását is.

A másodfokú Bíróság döntése:

A Fővárosi Ítéletábrla 3.Pf.20.416/2017/7/II szám alatti ítélete az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Indoklása szerint: A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével - annak indokaira is kiterjedően - egyetértett, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta. Helytálló volt az elsőfokú bíróság azzal kapcsolatos álláspontja, hogy a szerződések érvényességét azok megkötése idején hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kell megítélni. Helytállóan jutott arra a következtetésre is az elsőfokú bíróság, hogy az 1990. május 31-ei megállapodás nem sértette az 1990. évi LXX. törvényt, az 1990. évi LXXIII. törvényt. Helyes az azzal kapcsolatos álláspontja is, hogy a perbeli esetben éppen a helyiséggazdálkodással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések teremtettek lehetőséget arra, hogy a II. rendű alperes esetében létrejövő jogosultságok ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is létrejöttek. Megfelelően értékelte a perbeli időben hatályban volt Földtörvény rendelkezéseit, így annak 12. § (3) bekezdését, is. Eszerint ugyanis a kezelői jog megszerzéséhez — kivéve, ha az a tulajdonosi irányítást gyakorló szerv határozatán, vagy hatósági határozaton alapul - az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés is szükséges. Az idézett jogszabályi rendelkezés tehát a kezelői jog megszerzése vonatkozásában az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés alól kivételeket is megfogalmaz. Alappal utalt az elsőfokú bíróság e körben az 1949. évi XX. törvény 40. § (2) bekezdésére. Nem volt a perben vitatott az az okirattal bizonyított tény, hogy 1989. november 24-én a Magyar Köztársaság Kormánya és az MSZP megállapodást kötött. Ennek értelmében a Kormány felajánlotta, hogy a Párttörténeti Intézet maradjon az e célra kialakított épületben, azzal, hogy a kezelői jogról további írásbeli megállapodás szükséges. Ezt a megállapodást maguk a felperesek sem támadták. Ez a megállapodás képezte az alapját a Minisztertanács 3345/1989. számú határozatának, ami szerint a Minisztertanács egyetértett azzal, hogy az MSZP levéltára és könyvtára az eddigi épületben maradjon és a kezelői jogot az MSZP-re ruházta. Az előzőekben már hivatkozott 1949. évi XX. törvény 40. § (2) bekezdése pedig kimondta, hogy a Minisztertanács az államigazgatás körébe tartozó bármely ügyben közvetlenül, vagy valamely tagja által intézkedhet. Ilyen jogszabályi rendelkezések mellett nyilvánvaló, hogy a Földtörvény fent már idézett 12. § (3) bekezdésének megfelelően a kezelői jog megszerzése hatósági határozaton

alapul. Ennek a jogkövetkezménye pedig az, hogy az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés nélkül is megilleti a jogosultat.

Megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság a felpereseknek a 19/1984. (IV. 15.) Mt. rendeletre történő hivatkozása körében azt a tényt, hogy az 1990. május 31-ei megállapodásban maguk a felek is kiemelték ezen jogszabály 4. § (3) bekezdés c) pontját, ami szükségtelemmé tette a perbeli esetben az elhelyező hatóság engedélyét tekintettel arra, hogy művelődési, oktatási intézményben levő helyiségnek művelődési és oktatási célú hasznosításáról volt szó. Az tény, hogy a 19/1984. (IV. 15.) Mt. rendeletet az Alkotmánybíróság a 29/1993. (V.6.) számú határozatával megsemmisítette. Az alkotmánybírósági határozat szerint erre a megsemmisítésre 1993. december 31. napjával került sor. Ez tehát azt jelenti, hogy az 1990. május 31-ei megállapodásra az Mt. rendelet szabályai irányadóak voltak.

Osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontját az 1990. évi LXX. törvény 4. §-ának az alkalmazását illetően is.

Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.K.62.055/1 995/5. számú ítélete folytán megismételt földhivatali eljárásban hozott határozatokat is. Helyes az azzal kapcsolatos álláspontja is, hogy az a megismételt eljárás lényegében az 1990. május 31-ei megállapodás alapján indított földhivatali eljárás érdemi befejezése volt. Éppen a földhivatali eljárás befejezhetősége, az egyes jogok bejegyezhetősége érdekében született meg a felperesek által a perben szintén támadott 1996. január 29-ei közös nyilatkozat, illetve március 20-ai megállapodás. E megállapodások pótolják azt a hiányosságot, hogy az 1990. május 31-ei szerződésben a felek a Ptk. 165. § (1) bekezdése szerinti használat jogának az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről nem rendelkeztek, majd e megállapodások alapján a földhivatal be is jegyezte a használat jogát.

Mindezekben a helytálló elsőfokú ítéleti megállapításokon nem változtat az a felperesi fellebbezési hivatkozás, hogy az 1990. évi LXX. törvény 2. §-ához fűzött indokolás azt tartalmazza, hogy a törvény szerinti jogosultság tartalmára a Ptk. 165. § és 157-164. §-a az irányadó. Az, hogy a törvényen alapuló ingyenes használati jog tartalmában a Ptk. 165. §-a szerinti használat jogának felel meg, nem dönti meg az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos megállapítását. A jogosultság tartalma ugyanis nem más, mint az adott jogviszony alapján a feleket megillető jogok és kötelezettségek összessége. Maga a törvény nem rendelkezik akként, hogy az 1990. évi LXX. törvényen alapuló használati jog csupán ingatlan-nyilvántartási átvezetésen alapulhat. Éppen erre utal az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a törvény szerinti használati jog egy sui generis jog. A jogalkotó ugyan tartalmában a használat jogát kívánta biztosítani a társadalmi szervezetek javára. ennek ellenére használati jog megjelöléssel illette ezt a jogosultságot. Nem írta azonban elő maga a törvény, hogy erre a jogosultságra a Ptk. 165. §-a szerinti használati joga létrejöttének a szabályai szerint tehet csak szert a társadalmi szervezet. Önmagában az, hogy az indokolás a jogosultság tartamára a Ptk. 165. § és 157-164. § rendelkezéseit tartja irányadónak, nem változtat az elsőfokú bíróság azon álláspontjának a helyességén, hogy ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is létrejöhetett a törvény végrehajtásaként ez a jogosultság és az akkor hatályos ingatlan-nyilvántartási tvr. sem fűzte a jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzését annak keletkezéséhez [6. § (2) bekezdés]. Ezt támasztja alá a BH1997. 217. szám alatt közzétett eseti döntés is.

A fellebbezésben hivatkozottakkal szemben a perbeli esetben nem arról van szó, hogy a II. rendű alperes átruházta volna az őt megillető használat jogát, hanem éppen az 1990. évi LXX. törvény 4. §-a biztosított jogvédelmet az adott ingatlanra korábban jogosultságot szerző harmadik személyek javára.

A megszűnt jog törlésével kapcsolatos fellebbezési támadás nem teszi lehetővé az 1972. évi 31. törvényerejű rendelet 30. § (2) bekezdés alkalmazásának a mellőzését. A tvr. 30. § (I) bekezdés b) pontja szerint keresettel kérheti a bíróságtól a bejegyzés törlését az az érdekelt, aki bizonyítja, hogy a bejegyzett jog elévült, vagy megszűnt, illetőleg a nyilvántartott tény megváltozott. A (2) bekezdés szerint keresetindításnak az (1) bekezdés b) pontja alapján akkor van helye, ha a földhivatali eljárásban a bejegyzés nem törölhető, illetve a sérelem nem orvosolható, továbbá ha azokat eredménytelenül kísérelték meg. A felperesek nem igazolták a perben az idézett jogszabályi feltételek fennálltát. Ennek hiányában pedig a megszűnt jog törlése iránti keresetük sem volt alapos.

Ami pedig a felpereseknek a Pf. 6. sorszám alatti beadványát, illetve az ahhoz csatolt okiratokat illeti, a másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában már nem vizsgálhatta.

A felülvizsgálati eljárás:

A felperes a másodfokú jogerős döntés ellen felülvizsgálattal éltek, mely felülvizsgálati kérelemben az alábbiakat adták elő: A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a keresetüknek helyt adó határozat hozatalát kérték. A pártatlan elbírálás elvét sértőnek tartották, hogy a megismételt eljárásban a korábban eljáró bíróság testvére hozott ítéletet. Kitértek arra is, hogy 1996-ban a II. rendű alperes 2/3 többséggel ténylegesen saját magával kötött megállapodást. Példátlannak tartották az eljáró bíróságok korábbi visszasságokat legitimizáló, történelmiséget nélkülöző jogi álláspontját. Az ítéleteikkel megsértett jogszabályként megjelölték a Tász. 1-6. §-át, az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 2. § (1) bekezdését, a Vesz. 1. §-át, az Ftv. 12-13. §-ait, az Áht. 108-110. §-át, a Ptk. 174. §, 114. §, 159. §-át és 165. §-át, valamint a Hr. rendelkezéseit. Az MSZMP-nek a II. rendű alperes nem jogutódja, kezelői jogot bizonyítottság hiányában jogutódként nem szerzett. A II. rendű alperest a Tász. alapján – a Ptk. 165. § szerint bejegyzéshez kötött – a használat joga sem illette, a kezelői jog 1990. szeptember 18-án a II. rendű felperes jogelődjéhez került. Ellenkező esetben a kezelői jog megszerzésének feltétele volt az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, a használat jogát sem ruházhatta át. Jogutódlással szerzett kezelői jog hiányában 1990. május 31-én, a Vesz. hatályba lépését megelőzően nem köthetett szerződést, ellenkező esetben az I. rendű alperes javára csak a Ptk. 165. §-a szerinti jogot alapíthatott. Az eljáró bíróságoknak téves az az álláspontjuk is, miszerint az egymást követő jogutódlások folytán az I. rendű alperes azonos a II. rendű alperes Politikátörténeti Intézetével. Az új jogi személy I. rendű alperest a használat joga nem illeti, a jogelőd átalakulással történt megszűnésével a használat joga a Ptk. 165. § (2) és 157. § (4) bekezdése alapján megszűnt (PJD 2016. 11.). Téves jogi álláspont az is, hogy a használati jog átalakulás folytán történt megszűnése miatt a jog törlését ingatlan-nyilvántartási eljárásban kell kérniük. Az I. rendű alperes a Ptk. 165. § szerint alapítható használat jogával az Inyvtv. 6. § (2) bekezdése alapján konstitutív hatályú ingatlan-nyilvántartási bejegyzés és az Áht. 108. § (1), a 109/H. § (1)-(2) bekezdésben írt feltételek hiányában sem bírt. A szerződés érvénytelen, sérti a Ptk. 174. §-át és a 114. § (1) bekezdését is. A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelem kapcsán változatlanul állították, hogy a II. rendű alperes a kezelői jog, az I. rendű alperes a használati jog tekintetében nem jogutód, e joga az átalakulás folytán megszűnt, jogi értelemben a Politikátörténeti Intézet nem is létezett.

Az indítványozók felülvizsgálati ellenkérelme: Az I. rendű alperes a II. rendű alperes által támogatott felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta arra hivatkozással, hogy a felperesek a jogszabálysértést nem bizonyították, a jogerős ítélet nem ütközik a felülvizsgálati kérelemben megsértettként megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe. A Tász. 4. §-a biztosította továbbra is az I. rendű alperes használati jogát. Nem értelmezhető a felülvizsgálati kérelemben állított megsértése az 1989. évi II. törvény 2. § (1) bekezdésének, a Vesz. 1. §-ának, a Ptk. 159. és 165. §-ainak. A felülvizsgálati kérelem nem adja kellő indokát az Ftv. 12-13. §-ai, a Hr. rendelkezései, az Áht. 108-110. §-a megsértésének. A jogerős ítélet a Ptk. 174. § és 114. § rendelkezéseibe nem ütközik. A szerződő felek a támadott megállapodásaikat a megkötésükkor hatályos törvényi rendelkezések alapján és végrehajtásaként kötötték. A II. rendű alperes kezelői joga hatósági határozaton, a Minisztertanács 3345/1989. számú határozatán alapul, ezért bejegyzés nélkül is létrejött. A használat céljára tekintettel az I. rendű alperes a használat jogát megállapodás alapján, az elhelyező hatóság engedélye nélkül a kezelőtől megszerezte, a jogát a kezelői jog megszűnése nem érintette. A használat jogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt az 1990. május 31-i megállapodás benyújtásával indult eljárásban a felek a két megállapodást 1996-ban a bejegyzés érdekében kötötték. A használat joga 1990. óta jogszabályon alapul, 22 éve bejegyzett jog. Nem alapos a felpereseknek a jog megszűnésére alapított törlési keresete sem az I. rendű alperes jogszabályok szerint történt jogutódlására tekintettel. Az alperesek kérték figyelmen kívül hagyni a felülvizsgálati kérelem politikai tartalmú indokait és a Politikátörténeti Intézet jogi léte kapcsán kizárólag a felülvizsgálati eljárásban felhozottakat.

A Kúria döntése a felülvizsgálati eljárásban:

Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítélete a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja: elrendeli az I. rendű alperes javára ingatlan-

nyilvántartásba bejegyzett használat jogának a jogelődökre is kiterjedő törlését a Budapest V. kerület Alkotmány u. 2. szám alatti, 24898 hrsz.-ú, „kivett, galéria” megjelölésű műemlék ingatlanról; a perbeli ingatlanrész kiürítése iránti keresetet elutasítja.

A Kúria megkeresi Budapest Főváros Kormányhivatala XIV. Kerületi Hivatalát, hogy a tulajdoni lapon III. rész 8. 9. 10. sorszám alatt a Politikai Intézet, a Politikatörténeti Intézet Közhasznú társaság és az I. rendű alperes Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. (1054 Budapest, Alkotmány utca 2., Cg.01-09-911050) jogosult javára 1983 m² nagyságú ingatlanrészre és a vázrajz szerinti 5144 m² épületrészre bejegyzett használat jogát a bejegyzés érvénytelenségének jogcímén törölje.

A Kúria indoklásában az alábbiakat fejt ki:

A felülvizsgálati kérelem részben, a bejegyzés érvénytelenségére alapított törlési kereset tekintetében alapos.

A Kúria előjáróban rögzíti, hogy a felülvizsgálat a rendes jogorvoslat (fellebbezés) alapján hozott jogerős bírósági határozat anyagi jogi és/vagy eljárásjogi hibájának az orvoslására szolgáló, kérelemhez kötött rendkívüli jogorvoslat. A felülvizsgálati kérelem határozza meg a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit [Pp. 272. § (2), 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3-4. pontok]. A fél a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással kérheti, a Kúria ezért a felülvizsgálati kérelem nem jogi érveit figyelmen kívül hagyta. A jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem, a felperesek által abban megfogalmazott jogszabálysértés keretei között bírálhatta felül. Kötötte a megsértettként megjelölt jogszabályhely, a hivatkozott jogszabálysértés tartalmi körülírása, az annak alátámasztására indokolásként kifejtett jogi álláspont. Erre figyelemmel a Kúriának először a jogerős ítélet felülvizsgálatának a tartalmi kereteit kellett meghatározni a felperesek felülvizsgálati kérelme alapján. A pártatlan elbírálás kapcsán a jogerős ítéletnek a fellebbezés tartalmát értékelő indokai ellenében a felülvizsgálati kérelem a jogsértést a megsértett jogszabályhely megjelölése nélkül állította, azt jogi indokolással sem támasztotta alá, a Kúria ezért ezt a hivatkozást figyelmen kívül hagyta. A Hr. kapcsán megsértett jogszabályhelyet a felülvizsgálati kérelem nem jelölt meg, a Kúria ezért ezt a hivatkozást is figyelmen kívül hagyta [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 4. pontjához fűzött indokolás].

A perben releváns jogkérdés volt a (1989. november 21-ével pártként bejegyzett) II. rendű alperes felperesek által vitatott kezelői joga. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet szerint a II. rendű alperes az Ftv. 12. § (3) bekezdése alapján az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés hiányában is a kezelői jog jogosultja volt, mert e jogát a Minisztertanács 3345/1989. számú határozata mint hatósági határozat alapján szerezte. Ezt az ítéleti megállapítást, azaz a II. rendű alperes hatósági határozaton alapuló kezelői jogát a felperesek sem a fellebbezésükben, sem az azzal megegyező tartalommal, a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmükben sem vitatták, így azt a Kúria sem vizsgál(hat)ta. Ugyanakkor ez a körülmény szükségtelenné tette a kezelői jog kapcsán a felülvizsgálati kérelem azon érveinek a vizsgálatát, hogy a II. rendű alperes az MSZMP jogutódja-e, illetve ennek folytán nem volt jelentősége annak sem, hogy a kezelői jog jogosultjaként az ingatlan-nyilvántartásba korábban az MSZMP KB volt bejegyezve. A felperesek csak a felülvizsgálati eljárásban hivatkoztak arra, hogy jogi értelemben a Politikatörténeti Intézet nem is létezett. E hivatkozásuk sem képezhette a Kúria felülvizsgálatának tárgyát, miután a kérdés vizsgálata a másodfokú eljárásnak, a Kúria által felülbírálható jogerős ítéletnek nem volt tárgya. Arról a másodfokú bíróság fellebbezési kérelem hiányában nem foglalt állást, ebből következően azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el, terhére sem téves jogi álláspont, sem mulasztás nem róható (BH2017.232., BH1995.163., EBH2002.653.).

Az I. rendű alperes szerződésen alapuló használat jogának a törlése érdekében a felperesek a keresetükkel a Ptk. 200. § (2) bekezdés szerinti érvénytelenségre, jogszabályba ütközésre hivatkozással három okiratot támadtak: az 1990. május 31-én a II. rendű alperes és a Politikatörténeti Intézet által kötött szerződést, valamint a II. rendű alperes, a Politikatörténeti Intézet és az I. rendű felperes képviselőjében a Kincstári Vagyoni Igazgatóság 1996. január 29-én okiratba foglalt közös nyilatkozatát és az 1996. március 20-i megállapodását. A Kúria az 1996. január 29-ei „Közös nyilatkozatot” nem tekintette polgári jogi szerződésnek, az csak a nyilatkozó felek megállapításait

rögzítő deklaráció, amelyből nem keletkezik kötelezettség szolgáltatás teljesítésére és jogosultság szolgáltatás követelésére. Miután a használat jogának bejegyzése és értelemszerűen a törlése szempontjából jogilag az 1996. január 29-ei okirat nem releváns, a Kúria az 1990. május 31-ei szerződés és 1996. március 20-ai megállapodás érvényességét, valamint azt vizsgálta, hogy melyik okiraton alapult az I. rendű alperes törölni kért jogának a bejegyzése.

Az 1990. május 31-ei szerződés 4. pontjában a kezelő II. rendű alperes a Párttörténeti Intézete javára az általa kezelt teljes épületrészre határozatlan időtartamra ingyenesen biztosított jog tartalmát a felek ellentmondásosan határozták meg: az 5. pont a Ptk. 165. §-a szerinti használat jogára, azaz az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető korlátozott dologi jogra utalt; míg a 6. pont a helyiséggazdálkodási jogszabályok keretei között történő, kötelmi hatályú használati jog engedésére irányult. Ezen okirat alapján a közigazgatási bíróságnak a használat joga ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése érdekében előterjesztett keresetet elutasító jogerős ítélete – az Alkotmánybíróság értelmezésében mint közhatalmi jellegű aktus [339/B/2003. AB határozat III. 6.2.] – mindenkire, így más bíróságra is kötelező. Köti a jelen polgári jogvitában eljáró bíróságokat is [a bíróságokról szóló 1972. évi I V. törvény 5. § (1) bekezdés, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 7. §, 2011. évi CLXI. törvény 6. §]. A törlési kereset alapossága szempontjából tehát az 1990. május 31-ei szerződésnek nincs relevanciája, mivel a törölni kért bejegyzés nem ezen az okiraton alapult.

A közigazgatási bíróság ítélete alapján lefolytatott új eljárásban a földhivatal a használat jogát a Politikátörténeti Intézet javára – ahogyan azt az eljáró bíróságok is helyesen megállapították – az 1996. március 20-ai megállapodás alapján jegyezte be. A szerződő felek ugyan visszautaltak az 1990. május 31-ei megállapodásukra, szándékuk szerint azt megerősítették, megállapodásukat azonban – az előzőekben kifejtettekben is következően – a Ptk. 165. §-a szerinti használat joga szempontjából új megállapodásnak kell tekinteni. A megállapodásban a Politikátörténeti Intézet javára alapított, a Ptk. 165. § szerinti használat joga, mint szerződésen alapuló használat joga volt az Inytvr. 6. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető, a (2) bekezdés értelmében bejegyzéssel létrehozható. A Kúria utal arra is, hogy az Inytvr. kivételes szabályozás a magyar telekkönyvi jogban, mert a jogok bejegyzéséhez nem bejegyzési engedélyt (*clausula intabulandi*), bejegyzést megengedő egyoldalú nyilatkozatot kívánt meg, hanem a felek megállapodását nem csak a használati jog kikötésében, hanem annak ingatlan-nyilvántartási bejegyzésében is (BH2002. 433., BH2013.247.II.).

Miután a bejegyzett és törölni kért jogot alapító okirat, az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapja a II. rendű alperes, a Politikátörténeti Intézet és az I. rendű felperes képviseletében, a kezelői jog akkori jogosultjaként a Kincstári Vagyoni Igazgatóság 1996. március 20-ai megállapodása, ennek érvénytelenségét kellett a használati jog alapítása és annak ingatlan-nyilvántartási bejegyzése kérdésében az 1996. március 20-án hatályos jogszabályok alapján vizsgálni. A Kúria az érvénytelenséget a felperesek által hivatkozott Tász. 6. § (2) bekezdése megsértése miatt megállapította: e rendelkezés értelmében ugyanis az 1. § (2) bekezdése alapján a ZÁVKI kezelésébe került ingatlanok nem terhelhetők meg. E törvényi tilalom folytán 1996. március 20-án nem volt lehetőség arra, hogy a ZÁVKI jogutódként a kezelői jog jogosultja, a Kincstári Vagyoni Igazgatóság megállapodással a Politikátörténeti Intézet javára a Ptk. 165. §-ban szabályozott, ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető, dologi jogi hatályú használat jogát engedjen és ezzel az ingatlan megterhelje. A dologgal járó, a Ptk. 99. § alapján a tulajdonos által viselt terhek – a dolog természetéből adódó költségeken és a közterheken túl – a korlátozott dologi jogok, az elidegenítési és terhelési tilalom, a szomszédjogi korlátok mind a tulajdonjog részjogosítványainak a korlátozásait jelentik. A Ptk. 165. §-a szerinti használat joga birtoklással is járó korlátozott dologi (idegen dologbeli) jog, a tulajdonjog teljes dologi jogi tartalmát érinti. A tulajdonjog részjogosítványának, a birtoklás és használat jogának dologi hatályú átengedése, mint ilyen, a terhelt tulajdonjog egyik esete. Az ilyen dologi hatályú használat joga a perbeli esetben az ingatlanhányad tiltott megterhelésének minősült.

Mivel az I. rendű alperes javára a használat jogának a bejegyzése jogszabályba ütköző szerződési rendelkezésen alapult, a nem vitásan törlési kereset előterjesztésére jogosult felperesek a nyilvántartott jogaik nyilvánvaló sérelme folytán az elsődleges keresetükben alappal kérték a bíróságtól az ingatlan-

nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 62. § (1) bekezdés *aa*) pontja alapján a használat jogára vonatkozó bejegyzés(ek) törlését, az érvénytelen bejegyzéssel érintett ingatlanhányad tehermentes ingatlan-nyilvántartási helyzetének a visszaállítását. A Kúria ezért elrendelte az 1996. március 20-i megállapodás jogszabálysértő rendelkezése alapján az I. rendű alperes és a jogelődei javára ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használat jogának a törlését.

A Kúria itt mutat rá arra is, hogy az eljáró bíróságok a törlési keresetet az abban megjelöltek szerint tévesen bírálták el az Inytv. 30. §-a szerint. A perben a keresetlevél benyújtásakor hatályos Inytv. 62. § (1) bekezdése volt irányadó. Az a 91. § (1) bekezdése szerint a korábbi rendelkezések a [Inytv.] hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárások befejezése során voltak alkalmazhatók.

A felülvizsgálati kérelemben az elsődleges kereset megalapozására hivatkozott további jogszabálysértés, illetve a másodlagos – a jog megszűnésére alapított – törlési kereset vizsgálatát a Kúria, mint szükségtelent, mellőzte. A Kúria rámutat arra is, hogy az elsőfokú bíróságnak, miután alaptalannak találta az elsődleges keresetet, érdemben kellett volna tárgyalnia a másodlagos jogcímen előterjesztett törlési keresetet is, ennek hiányát pedig a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna. Ugyanis a közigazgatási eljárásban és a közigazgatási perben a megszűnt jog ingatlan-nyilvántartásból való törlésének csak jogszabály kifejezett rendelkezése vagy a törlési kérelem alapjául szolgáló okirat alapján van helye. Ilyen jogszabályi rendelkezés vagy okirat hiányában a megszűnt jog törlését az Inytv. 62. § (1) bekezdés *b*) pontjára alapított törlési perben hozott ítéletével a bíróság rendelheti el (EBH2012. P.13.).

A törlési kereset alaposságából azonban a perbeli esetben még nem következik a kiürítési kereset alapossága is. Az I. rendű alperes jogelődje csak a Ptk. 165. § szerinti dologi hatályú használat jogát nem szerezhette meg, mert ez az ingatlanhányad tiltott megterhelésének minősült. A birtoklás és használat jogának kötelmi hatályú átengedését (pl. bérletbe, haszonkölcsönbe adását) a Tász. 6. § (2) bekezdése nem tiltotta, az 1990. május 31-én hatályos Ftv. 13. § (2) bekezdése pedig kifejezetten megengedte: lehetőséget adott arra, hogy a kezelő a használati jogot megállapodással határozatlan időre a helyiséggazdálkodásra vonatkozó szabályok keretei között átengedje. Ezért az 1990. május 31-ei szerződés 6. pontjában a szerződő felek jogszerűen állapodtak meg kötelmi hatállyal a használati jog helyiséggazdálkodásra vonatkozó szabályok keretei között történő átengedésében. Ez a megállapodás megfelelt a szerződő felek által is hivatkozott Hr. 4. § (1) bekezdés, (3) bekezdés *c*) pont rendelkezésének, a művelődési célú hasznosításra tekintettel az elhelyező hatóság engedélyező határozatát nem igényelte. A Tász. 1. § (1) bekezdés alapján a II. rendű alperes kezelői jogának a törvény alapján (*ex lege*) történt megszűnése a 4. § értelmében nem érintette a Politikatörténeti Intézetnek a törvény hatálybalépésekor, 1990. szeptember 18-án az ingatlanra fennálló jogait, azaz a részére az 1990. május 31-ei megállapodással határozatlan időre engedett, az 1996. március 20-án kötött szerződéssel megerősített kötelmi hatályú használati jogot.

E kötelmi alapú használati jogot a dologi hatályú használat jogának a törlése nem érinti. Ez a határozatlan idejű, ingyenes használatot biztosító jogviszony, mint atipikus, tartalmilag az ahhoz legközelebb álló haszonkölcsönnek tekinthető kötelmi jogviszony fennáll jelenleg is. A kötelmi jogviszony folyamatosságát nem érintik a szerződéses jogviszony alanyaiban mindkét szerződéses pozícióban bekövetkezett változások: kötelezettje a használatba adói pozícióban a tulajdonos állam nevében a tulajdonosi jogok mindenkor gyakorlója, aki a kötelmi jogosultság alapján a használatot folyamatosan biztosítja a használó számára. A használatba vevői pozícióban a jogosult Politikatörténeti Intézet jogutódjaként az I. rendű alperes áll, miután a változó jogi szabályozás folytán egyetemes (általános) jogutódlással (formaváltásos átalakulás útján) bekövetkezett változások sem érintették a kötelmi jogviszony létét annak ellenére sem, hogy ilyen esetben a jogelőd jogi személy megszűnik. A Kúria utal arra is, hogy a közhiteles cégnyilvántartás adatai szerint jogelőd Politikatörténeti Intézet a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 306. § (3) bekezdése alapján alakulhatott át 1998. június 16-ával közhasznú társasággá, az pedig 2009. január 1-jei hatállyal nonprofit kft.-vé (P.20.706/2016/29., 33., 38. szám, EBH2001.538.). A cégnyilvántartásba bejegyzett közhasznú társaság 2009. június 30-ig köteles volt a cégbíróságnál nonprofit gazdasági

társaságként történő nyilvántartásba vételét kérni, vagy jogutód nélküli megszűnését bejelenteni (2006. évi IV. törvény 365-367. §).

Az ingatlanrész használatba adója jelenleg tehát a II. rendű felperes, jogszerű használója pedig az I. rendű alperes. A Kúria rámutat arra is, hogy a haszonkölcsön szerződésnek tekinthető kötelmi hatályú használati megállapodás szóban vagy akár ráutaló magatartással is létrejöhet. A szerződési pozíciókban bekövetkezett jogutódlásoknak tehát voltaképpen nincs is ügydöntő jelentőségük, hiszen az adott esetben a kötelmi jogviszony ráutaló magatartás alapján való fennállása a II. rendű felperes és az I. rendű alperes között pusztán a tényhelyzet (tehát az ingatlanhányad I. rendű alperes általi birtoklása és használata) alapján is megállapítható. Mindezekre tekintettel a felperesek kiürítési keresetének nem volt jogalapja. A fennálló szerződés – megállapodással vagy egyoldalú jognyilatkozattal – a vonatkozó kötelmi jogi szabályok szerinti megszüntetése a szerződő felek magánautonómiája körébe tartozó kérdés, amely azonban a jelen pernek nem volt tárgya. [27] A Kúria a kifejtetekre tekintettel a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozott: a Pp. 274. § (4) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, elrendelte az I. rendű alperes javára bejegyzett használat jogának a törlését, míg a kiürítési keresetet elutasította.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozók valamennyi rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítették.

első fokú döntés: Fővárosi Törvényszék: 29.P.24.146/2017/16.

másodfokú döntés: Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.416/2018/7/II

Az első fokú döntés a felperesek kereseti kérelmét elutasította, mely elutasításról szóló döntést a másodfokú helyben hagyta.

Indítványozók a jelen alkotmányjogi panaszban támadott és a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítélet támadják.

Indítványozók nyilatkoznak arról, hogy az ügyben perújítást kezdeményeznek a Fővárosi Törvényszéknél.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítéletét a Politikatörténeti Intézet Nonprofit Kft. jogi képviselője útján elektronikus úton 2018. december 13-án vette át.

A Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítéletét a Magyar Szocialista Párt jogi képviselője útján elektronikus úton 2018. december 13-án vette át.

Indítványozók tekintettel arra, hogy a Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítéletét 2018. december 13-án vették át nyilatkoznak arról, hogy az Abtv. 30.§ (1) bekezdésében biztosított 60 napos határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozók az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés alapjául szolgáló polgári pernek az alperesei, melyre tekintettel az érintettség külön bizonyítást nem igényel.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 29. §-ában foglalt két feltétel vagylagos. Az Alkotmánybíróság tehát külön-külön vizsgálja, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és az egyik feltétel fennállása már megalapozhatja a 29. § szerinti befogadási feltétel teljesülését. Az Indítványozók nézete szerint mindkét, Abtv. 29. §-a szerinti feltétel teljesül a jelen ügyben, mivel a támadott kúriai döntés felveti a tisztességes eljáráshoz való sérelmét, a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának megsértését,

valamint, eredményében és hatásában, kisajátító hatályú és korábbi alkotmánybíróági határozattal ellentétes kúriai ítélet meghozatalát.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

R) cikk

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Kúria ítélete az alábbiak szerint alaptörvény-sértő. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (továbbiakban Pp.) 3.§ (2) bekezdése szerint: „*[a] bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.*”

A Kúria ítélete rendelkező részének sérelmezett részében a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. használati jogának törlését az indoklásból megállapíthatóan a társadalmi szervezetek kezelői jogának megszüntetéséről szóló 1990. évi LXX. törvény (a továbbiakban: Tásztv.) 6.§ (2) bekezdésére alapította a kúriai ítélet indoklásának [20] pontja szerint.

A Kúria nem volt figyelemmel az alábbi törvényhelyekre, amelyek a Kúria által meghatározott törvényhelyet, amely a használati jog törlését lehetővé tette, a kizárólagos állami tulajdonú ingatlan megterhelésének tilalma alapján módosította.

E törvényhelyek:

Az 1995. évi CV. törvény, amely az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényt módosította, és amely törvény hatályos volt 1996. január 1. és 1996. december 31. között, tehát akkor, amikor az I. és II. r. alperesek (jelen esetben az Indítványozók) és II.r. felperes 1996. március 20-i megállapodásával lehetővé tette I.r. alperes használati jogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését.

A hivatkozott törvény alábbi pontjait nem vette figyelembe a Kúria ítéletében:

- a. A hivatkozott törvény 17. §-át, amely az eredeti államháztartási törvényt 18/A. §-al egészítette ki az alábbiak szerint:
A Magyar Államkincstár feladata a 18/A. §. (1) bekezdése szerint: az Államháztartás alrendszerének költségvetése végrehajtásának pénzügyi lebonyolítása törvényben meghatározott feladatait a Magyar Államkincstár látja el.
- b. Ugyanezen törvény 44. §-át, amely az államháztartási törvény 48. §-a helyett lépett. E törvényhely szerint:
A 48. §. f. pont: a Pénzügyminiszter működteti a Kincstárat, látja el annak törvényességi és költségvetési felügyeletét.
- c. Ugyanezen törvény 90. §-át, amely az államháztartási törvényt a 109/B. §-ra egészítette ki a következőképpen:

A Kincstári vagyonba tartozik:

- a. Az a vagyon, amelyet a törvény kizárólagos állami tulajdonnak minősít;
- b. Kincstári vagyon továbbá az Állami tulajdonban lévő:
  1. Műemlék ingatlan.
- d. Figyelmem kívül hagyta a hivatkozott törvény 91. §-át, amely az Államháztartási törvényt kiegészítette a 109/C. §-ral. E szerint:
109/C. §. (1) bekezdés: A Pénzügyminiszter a Kincstári vagyon felett a Magyar Állam nevében, őt megillető tulajdonosi jogok gyakorlását a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (továbbiakban: KVI) útján látja el, ebben az esetben a Kincstári vagyonnal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyban az Államot a KVI képviseli.
- e. Figyelmem kívül hagyta a Kúria ítéletében a hivatkozott törvény 94. §-át, amely az Államháztartási törvény 109/F. §-ral egészítette ki az alábbi módon:
109/F. §. (1) bekezdés: E törvény hatályba lépésekor a központi költségvetési szervek által kezelt, a feladat ellátásához e törvényben meghatározott Kincstári vagyonra vonatkozó jogot az e törvény által meghatározott vagyon kezelői jogának kell tekinteni.
- f. Figyelmem kívül hagyta a 109/F. §. (4) bekezdését, mely szerint:
A Kincstári vagyon kezelésbe adása a Kincstári vagyon ellenérték nélküli, más használatba adása, valamint a Kincstári vagyonhoz kapcsolódó jogok és más immateriális javak gazdasági társaságnak nem pénzbeli betétként, hozzájárulásként történő átengedése általános forgalmi adó- és illetékmentes.
- g. Figyelmem kívül hagyta a hivatkozott törvény 95. §-át, mely az Államháztartási törvényt 109/G. §-ral egészítette ki.
A 109/G. §. (1) bekezdése szerint: A vagyonkezelői jog jogosultját megilletik a tulajdonos jogai azzal, hogy a vagyont nem értékesítheti, illetve arra zálogjogot illetve haszonélvezeti jogot nem alapíthat.
- h. Ugyanezen törvény 96. §-a az államháztartási törvényt 109/H. §-ral egészítette ki.
A 109/H. §. (1) bekezdése szerint: A Kincstári vagyont értékesíteni, arra zálogjogot illetve haszonélvezeti jogot alapítani, ha törvény, vagy kormányrendelet másképp nem rendelkezik, kizárólag a KVI jogosult.
- i. Figyelmem kívül hagyta továbbá azt, hogy az 1990. évi LXX. törvény 6. §-ának (2) bekezdése akként módosult, hogy a ZÁVKI helyébe a Kincstári Vagyoni Igazgatóság lépett.

E szerint a törvény 1. §. (2) bekezdése alapján a KVI kezelésébe került ingatlanok nem idegeníthetők el és nem terhelhetők meg. A törvény eltérően rendelkezhet. A fenti törvényhelyekből következően, miután a perbeli ingatlan kizárólagosan állami tulajdonú ingatlan és műemlék ingatlan, ezért a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, mint az egyik szerződő fél jogait kell figyelembe venni a tekintetben, hogy megterhelhette-e az ingatlant, szerződéses nyilatkozata jogszabályba ütközött-e.

- A. A törvény 109/F. §. (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a központi költségvetési szervek által kezelt Kincstári vagyona vonatkozó jogot a törvényben meghatározott vagyon kezelői jogának kell tekinteni.
- B. A törvény 109/G. §. (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy a vagyonkezelői jog jogosultját megilletik a tulajdonos jogai azzal, hogy a vagyont nem értékesítheti, illetve arra zálogjogot illetve hasznélvezeti jogot nem alapíthat.

E törvény tehát a vagyonkezelő részére megtiltotta a zálogjog illetve hasznélvezeti jog alapítását, de egyéb teher alapítását nem tiltotta meg. A későbbi törvény módosítja a korábbi törvény rendelkezését. Ehhez képest általában a vagyonkezelő hasznélvezeti jogot alapíthat.

Ez a törvényhely kizárja a Kúria ítéletében meghatározott semmisségi okot, mert a törvényhely szűkíti a teher fogalmát a zálogjogra illetve a hasznélvezeti jogra.

- C. Ebben az összefüggésben kell értelmezni a már hivatkozott törvény 109/F. §. (4) bekezdését, amely a Kincstári vagyon ellenérték nélküli, más hasznélvezetbe adását kifejezetten lehetővé teszi, mégpedig úgy, hogy ezen ügylet általános forgalmi adó- és illetékmentes.
- D. Tovább szűkíti a kizárólagos állami tulajdon megterhelésének tilalmát a hivatkozott törvény 109/H. §. (1) bekezdése, mely szerint a Kincstári vagyont értékesíteni, zálogjogot, illetve hasznélvezeti jogot alapítani, ha törvény vagy kormányrendelet másképp nem rendelkezik, kizárólag a Kincstári Vagyoni Igazgatóság jogosult.

Tehát, a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnak a szerződés megkötésekor általában mint vagyonkezelőnek joga volt hasznélvezeti jogot alapítani, sőt a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, amely az Állam nevében járt el a szerződés megkötésekor, még arra is jogosult lett volna, hogy zálogjogot, illetve hasznélvezeti jogot alapítson.

E törvényhelyek figyelmen kívül hagyása vezetett arra, hogy a Kúria az 1990. évi LXX. törvény 6. §-ának (2) bekezdését akként alkalmazta, hogy a ZÁVKI helyébe lépett Kincstári Vagyoni Igazgatóság jogosultságait az ingatlan megterhelése tekintetében figyelmen kívül hagyta.

Az előzőekben kifejtettek alapján sérült a jogbiztonság követelménye és sérült az Indítványozóknak a tisztességes eljáráshoz való joga is (*Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése*) az R) cikk (2) bekezdésén kívül.

Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján a *B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállam* – jogbiztonság, a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme. Az Alkotmánybíróság 30/2012 (VI.27. AB) határozatában írtak szerint: „[a]z Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja az ún. jogállam klauzulát. A jogállamiság elvéből és 28. cikkéből is folyó követelmény a bíróságok törvény alá rendeltsége, a bíróságok a törvényben foglalt működési rendben, ismert és kiszámítható, szabályozott korlátok közt fejtik ki tevékenységüket, mely kiszámíthatóságba az egységes jogalkalmazást is beleértve, az eljárási garanciák biztosítása szoros kapcsolatban áll az alapjogok és szabadságjogok védelmével.

Tudvalevő, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a jogbiztonság sérelmére való hivatkozást eddig alapvetően két esetre alapított indítvány esetén vizsgálta – visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya -, de ez az indítványozók szerint nem zárja ki azt, hogy az Alkotmánybíróság ezen két okon felüli, más okra hivatkozással ne állapíthatná meg a jogbiztonság sérelmét.

Indítványozók álláspontja, hogy a jogbiztonság a fentiekben kifejtettek alapján azért sérült, mert az Indítványozók a Kúria ítélete alapján - egy megismételt eljárásban első- és másodfokon elutasított kereset alapján – a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft-t megillető és ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jog olyan jogszabályi hivatkozás alapján került törlésre, mellyel a Kúria a számára biztosított eljárásjogi lehetőségen túlterjeszkedve, azaz a keresetlevél, kereseti kérelem, kereseti ellenkérelem, a fellebbezés, fellebbezési ellenkérelem, valamint a felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem által megszabott korlátok túllépésével hozott olyan határozatot, amely rendelkező rész jogszabályellenes, olyan jogszabályhely alapján állapítja meg az 1996. március 20-i szerződés használati jog bejegyzésére vonatkozó rendelkezésének semmisségét, amely jogszabályhely az előzőekben részletezett jogszabályok szerint a perbeli esetre nem alkalmazhatók és ezért a Kúria ítélete alaptörvény-ellenes.

A Kúria ítéletében továbbá figyelmen kívül hagyta a Ptk. 4. §-át. Ezen paragrafus (1) bekezdése szerint: a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a Felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. Ugyanezen paragrafus (4) bekezdése szerint: Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat. E tilalom vonatkozik I. és II.r. perújított felperesekre is. Miután II.r. perújított felperes jogelődje a Magyar Állam képviselőjében jár el, mint I.r. perújított felperes képviselőjében, ezért az általa állítólag jogellenesen aláírott, semmis szerződésből fakadó előnyökre, azaz az ingatlan használati jogának törlésére nem tarthat igényt.

XXIV. cikk (1) *Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.*

XXVIII. cikk (1) *Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.*

(7) *Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti*

28. cikk *A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.*

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében, miszerint a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a törvénytiszteletnek a jelen ügyben a fent idézett törvényi rendelkezéseket kellett volna lex specialisként alkalmaznia, vagy legalábbis meg kellett volna indokolnia, hogy ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazását miért mellőzte e rendelkezések alkalmazását.

Az indokolás hiánya vonatkozásában az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [34]}.

Az Indítványozók nézete szerint a Kúria nem teljesítette a törvényszék indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy egyik leglényegesebb részéről, az adott tényállásra nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem alkalmazása okairól nem adott számot határozatában. Emellett megállapítható az is, hogy a Kúria önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normát az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére nem alkalmazta.

A Kúria contra legem jogalkalmazása több, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére, és sértette az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Egyrészt a törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. Másrészt, ezzel párhuzamosan, a Kúria önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe [v.ö. összefoglalóan a 20/2017. (VII. 18.) AB határozattal].

Megjegyezzük továbbá azt is, hogy a B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság részét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik az, hogy a hatályba lépése előtt kötött jogügyletre alkalmazta a Kúria a 2012. március 1-jén hatályba lépett Inyvtv. 62. § (1) bekezdésének aa) alpontját. Ezzel összefüggésben emlékeztetünk arra, hogy a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalma nemcsak abban az esetben áll fenn, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, illetve alkalmazta azt a jogalkotó, hanem akkor is, ha a hatályba léptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell [v.ö.: 13/2015. (V.14.)] AB határozat, indokolás [50]). Ha a jogszabálynak, illetőleg a normaértelmezésnek visszamenőleges hatálya van – mutatott rá az Alkotmánybíróság –, az a jogszabály megjelenése előtt keletkezett jogviszonyok felülvizsgálatával jár, amely a jogbiztonság alkotmányos követelményét sérti [v.ö.: 13/2015.(V.14.) AB határozat, indokolás 55].

Indítványozók álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti a jogorvoslathoz való jogot is, mivel a több évig tartó eljárás során az alapperben három ítélet és egy hatályon kívül helyező végzés született:

- A Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 2.P.20.706/2016/45. számú ítéletében a perújított I. és II.r. felperesek keresetét elutasította. Felperesek fellebbeztek.
- A Fővárosi ítélőtábla 3.Pf.20.140/2017/16-II. alszámú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot.
- A Fővárosi Törvényszék a megismételt eljárásban 29.P.24.146/2016/16. alszámú ítéletével a perújított felperesek keresetét elutasította.

A perújított felperesek fellebbezése folytán

- a Fővárosi ítélőtábla 3.Pf.20.416/2018/7-II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság keresetét elutasító ítéletét helyben hagyta.
-
- Perújított felperesek felülvizsgálata folytán a Kúria Pfv. VI. 21.480/2018/11. számú ítéletével részben megváltoztatta a bíróságok ítéletét.
-

Az alapeljárásban, a megismételt eljárásban és a Kúria előtti eljárásban sem a felperesek, sem az alperesek a Kúria ítéletében kihirdetett Tásztv. 6. §. (2) bekezdésére nem hivatkoztak. A felperesek keresetükben nem erre a törvényhelyre alapítottan kérték a szerződés semmisségének megállapítását, az alperesek ellenkérelmeikben ezért erre a törvényhelyre nem hivatkoztak. Érvényes ez a megállapítás úgy a felperesi keresetre és kereseti ellenkérelemre, felperesek fellebbezésére és alperesek fellebbezési ellenkérelmére, felperesek felülvizsgálati kérelmére, és alperesek felülvizsgálati ellenkérelmére.

Mindezek figyelembe vételével az Indítványozók a Tásztv. 1990. évi LXX. törvény 6. § (2) bekezdésében foglaltak új, kúriai értelmezéssel összefüggésben a jogorvoslati joguktól nyilvánvalóan megfosztottak, tekintettel arra, hogy a Kúria döntése ellen már (rendes) jogorvoslatnak nincs helye.

Indítványozók álláspontja továbbá, hogy a Kúria ítélete sérti az *Alaptörvény XXIV.cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében* biztosított jogait, azzal hogy felperesek sem a keresetükben, sem a fellebbezésükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben a Tásztv. 6. §. (2) bekezdésére alapítottan kérték a szerződés semmisségének a megállapítását.

XIII. cikk (1) *Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.*

(2) *Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet*

Indítványozók az előzőekben részletesen kifejtették, hogy az 1996. március 20-i megállapodás, tekintettel „törvény eltérő rendelkezésére”, miért nem érvénytelen a Tásztv. 6. §. (2) bekezdésre alapítottan.

Indítványozók előadják továbbá, hogy a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati joga, mint dologi hatályú használat joga sem a per felperesi, sem a per alperesi, jelen esetben az Indítványozók által nem a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (jogelőd: ZÁVKI), mint a kezelői jog jogosultjától származtatott használati jog volt. Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jogot minden fél – így a Kincstári Vagyoni Igazgatóság is – az 1990. május 31-ei szerződéssel létrejött használati jognak tekintette.

A Politikatörténeti Intézet használati jogát bejegyző Fővárosi Földhivatal 30.236/1996. számú határozata lényegében az Politikatörténeti Intézet és a Magyar Szocialista Párt által 1990. október 16. napján indított eljárást zárta le érdemben, azzal, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokat a kérelmezők kiegészítették az 1996. január 29-én kelt „közös nyilatkozattal” és az 1996. március 20-án kelt megállapodással. „.....8.sorszám alatt a Politikatörténeti Intézet használati jogát bejegyezték, 1991. január 14-ei ranghelyen” (Fővárosi Törvényszék 29.P.24.146/2017/16 ítélet 13.oldal első bekezdés utolsó mondat, második fordulat)

A használat jogának, mint a tulajdonjog részjogosítványának az átengedése az 1990. május 31-ei szerződésen alapul, mely szerződésben a Magyar Szocialista Párt, mint kezelő jogosult volt a használatot engedni a Politikatörténeti Intézetnek. Az 1990. május 31-én megkötött szerződéskor az 1990.évi LXX. törvény még nem volt hatályban, tekintettel annak 1990. szeptember 18-án történő hatálybalépésre.

Mindezekon túl indítványozók előadják, hogy amennyiben a Kúria ítélete alapján az 1996. március 20-i megállapodás semmis, úgy az semmisség okán az eredeti állapot helyreállítása körében a Kúriának nemcsak a Politikai Intézet, a Politikatörténeti Intézet Közhasznú társaság, a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. 1983 m2 nagyságú ingatlanrészre és a vázrajz szerinti 5144 m2 épületrészre bejegyzett használati joga törlése tekintetében kellett volna rendelkezni, hanem a Magyar Szocialista Párt jogosult javára az 1983 m2 nagyságú ingatlanrészre és a vázrajz szerinti 5144 m2 épületrészre a használat jogának a bejegyzése iránt is rendelkeznie kellett volna, tekintettel arra, hogy az 1996.

március 20-i megállapodás semmissége okán a Magyar Szocialista Párt abban foglalt használati jogról történő lemondása is semmis.

A fentiek alapján a használat jogának törlése, az eredeti állapot helyreállításával összefüggésben a nem teljes körű rendelkezés sérti az Indítványozók használati jogához (a tulajdonjog részjogosítványaként a tulajdonhoz) való jogát.

Ezzel összhangban emlékeztetünk arra, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tulajdonvédelem nem kizárólag a polgári jogi értelemben vett tulajdonra, hanem egyéb jogokra is kiterjed. A 17/1992. (III. 30.) AB határozat értelmében a tulajdonjog valamint annak részjogosítványai mellett léteznek vagyoni értéket megtestesítő ún. maradékjogok (ABH 1992, 104.). Ezek terjedelmét a tulajdonos által meghatározott jogosítványok határozzák meg; a jogosult kizárólag a tulajdonos által átruházott terjedelemben és tartalommal válik alanyi jogosulttá. Az Alkotmánybíróság már működésének korai időszakában leszögezte, hogy a tulajdonvédelemi alapszabályok rendelkezéseit olyan alapjognak tekinti, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok az egyéb dologi jellegű vagyoni jogok védelmére is alkalmazhatnak” [17/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 104, 108.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából következik tehát, hogy az alkotmányos tulajdonvédelem körében az egyéb, tulajdonjoggal összefüggő vagyoni értékű jogok védelmét is biztosítja. Így – nézetünk szerint – a kúriai ítélettel megszüntetett vagyoni értékű jogra is kiterjed az alaptörvényi tulajdonvédelem.

Ezzel összefüggésben előadjuk azt is, hogy a Kúria elmulasztotta az 50/2004. (XII. 6.) AB határozatban foglalt és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből is eredő objektív intézményvédelmi kötelezettségét. Az Alkotmánybíróság már a 17/1992. (III. 30.) AB határozatában kimondta, hogy a Tász. 1. § (1) bekezdése nem alkotmányellenes, mert „a jogállamiság és a piacgazdaság alkotmányos intézményrendszereiben meghatározhatatlan jogosultságot szüntet meg anélkül azonban, hogy a jogosultság alanyait jogfosztottá tenné. (...) A társadalmi szervezetek használati jogát a törvényi rendelkezés nem érinti, ez pedig, mint vagyoni értékű jog, alkotmányos védelem alatt áll” [17/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 104, 107, 108.]. Mivel jelen esetben az állam nevében eljáró Kúria az állam javára a jelen alkotmányjogi panaszban támadott ítéletével az Indítványozók perbeli ingatlanokra vonatkozó, alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló jogait szinte teljes egészében, mindenféle ellentételezés és kártalanítás nélkül elvonta, ezért kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságtól annak megállapítását hogy a jelen ügyben a vagyoni jogok tekintetében kisajátítás történt, és ezen okból a támadott kúriai ítélet megsemmisítését.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozók a perújítási kérelmükben az alkotmányjogi panasszal támadott Kúria Pfv.VI. 21.480/2018/11 sorszám alatti ítéletének végrehajtásának felfüggesztését kezdeményezték.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Indítványozók csatolják a jogi képviselőik részére adott ügyvédi meghatalmazásokat.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról
Indítványozók a személyes adataik közzétételéhez hozzájárulnak.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

Indítványozók egyszerű másolatban csatolják a Fővárosi Törvényszék: 29.P.24.146/2017/16. sorszám alatti ítéletét, a Fővárosi Ítéletábla 3.Pf.20.416/2018/7/II. sorszám alatti ítéletét, a Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11 ítéletét.

Budapest, 2019. február 6.

**Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft.
indítványozó**

Dr. Répászky Miklós

Ügyvéd

Budapesti, 1. sz. Ügyvédi Iroda
1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5. III/1.
Tel.: 317-49-11 Fax: 317-56-33
Adószám: 28661295-2-42

jogi képvis.: dr. Répászky Miklós ügyvéd
Budapesti I.Számú Ügyvédi Iroda
1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

**Magyar Szocialista Párt
indítványozó**

Steiner és Kuthán Ügyvédi Iroda

dr. Kuthán Viktória ügyvéd

1052 Budapest, Haris köz 4. 4.emelet 2.
kereszeti cím: 1364 Bp., Pf.: 293
Tel.: 06-1-316-0985, 06-1-315-1082
Fax: 06-1-3107384-2-41

jogi képvis.: dr. Kuthán Viktória ügyvéd
Steiner és Kuthán Ügyvédi Iroda
1052 Budapest, Haris köz 4.fe.2.